

УДК 372.881.111.1

Войтенко С.В.

старш. викл. НУ "Запорізька політехніка"

**РОЗВИТОК НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ В
УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

З прискоренням науково-технічного прогресу, переходом до інформаційного суспільства, в якому сприйняття й розуміння усного мовлення є одним із засобів отримання інформації, аудіювання є надзвичайно актуальним, важливим інструментом у будь-якої сфері людської діяльності.

Зміст навчання аудіювання включає три компоненти: лінгвістичний, психологічний, методологічний а) лінгвістичний – являє собою мовний та мовленнєвий матеріал. До мовного матеріалу відносяться: фонеми, морфеми, слова, фразеологічні сполучення, мікро та макротексти. В цьому випадку увага зосереджена на обробці елементів мови. Мовленнєвий матеріал становлять одиниці мовлення – ситуативно обумовлені висловлювання різної протяжності (від слова до макротексту), в котрих елементи мови організовані по семантико-комунікативному признаку. Психологічний компонент – доведення сприйняття і розуміння мовлення, яке звучить на англійській мові до рівня навички та вміння. Необхідною умовою оволодіння таким складним видом мовленнєвої діяльності, як розуміння мовлення на слух на іноземній мові, являється концентрація уваги слухача на тому, що він повинен чути, тому що найменше відволікання від прослуховування веде до втрати змісту. Необхідно формувати у студентів уміння сприймати, розуміти, а отже активно опрацювати сприйняте, що пов'язано з умінням членити мовленнєве повідомлення на смислові частини. Не менш важливим є формування уміння утримувати в пам'яті все довші звукові ланцюжки, тобто розвивати слухову пам'ять. Наступна важлива умова у сприйнятті на слух мовлення – це уміння виділяти, знаходити головну думку, відокремлювати основну інформацію від другорядної.

Успішність аудіювання залежить 1) від самого слухача (від його індивідуально-психологічних особливостей: рівня розвитку у нього мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності уваги, інтересу, загальних інтелектуальних передумов, фактичних знань, знань та вмінь в рідній мові, іноземних знань, навичок та вмінь, мотивації, 2) від мовних особливостей аудіотексту та його відповідності мовленнєвому досвіду і знанням учнів; 3) від умов сприймання аудіо тексту. Значну роль відіграють такі індивідуальні особливості слухача як кмітливість, уміння слухати і швидко реагувати на сигнали усної мовленнєвої комунікації (паузи, логічні наголоси, риторичні запитання, фрази зв'язку тощо), вміння переключатися з однієї розумової операції на іншу, швидко схоплювати тему повідомлення, співвідносити її з широким контекстом. Для розуміння при сприйманні на слух велике значення має - композиційно-смислова структура аудіотекстів, - спосіб викладу думок в них, - міжфразові зв'язки. Особливо складним для сприймання на слух є діалогічне мовлення (у порівнянні з монологічним) через необхідність диференціювати мовленнєвих партнерів і додатково виконувати аналітико-синтетичні дії. Проте надавати перевагу аудіюванню однієї з форм мовлення недоцільно. Важливо вчити студентів сприймати обидві форми говоріння.

Процес формування умінь аудіювання передбачає такі три види:

1. Аудіювання під час введення нового матеріалу, коли особливо інтенсивно формуються звукові образи нових мовних елементів. У цій програмі значна увага приділяється не тільки розумінню почутого, а й усвідомленому сприйманню фонетико-акустичних особливостей цих мовних одиниць.
2. Аудіювання як елемент діалогічного мовлення. Цей вид є попутним у плані формування умінь говоріння і фактично обумовлений необхідністю тому, що без аудіювання не буває спілкування.
3. Аудіювання як спеціальна різновидність іншомовних вправ, тобто як спеціальна програма. Йдеться про слухання мовлення вчителя або диктора, яке включає як діалоги різних осіб, так і монологічні єдності.

Навчання аудіювання проходить через наступні етапи: I. Дотекстовий: а) антиципація; б) предикція; в) комунікативне завдання. II. Текстовий: а) представлення аудіотексту; б) перевірка розуміння. III. Післятекстовий: а) розвиток комунікативних умінь; б) творчі вправи і завдання.